

Den långa ekonomiska vågen 1993-2007 och dess globala konsekvenser

Detta är ett antal teser formulerade av den engelska tidskriften *Permanent Revolution* i mitten av förra året om det stora globala expansionen 1993-2007, kreditfrosse-recessionen och utsikterna för ekonomisk återhämtning och en grundläggande förändring av den ekonomiska makten i världsskala.

1. Stalinismens kollaps mellan 1989 och 1991, nederlagen för arbetarrörelsen i synnerhet i USA och Storbritannien under 1980-talet, den slutliga återupprättandet av kapitalismen i Kina i början av 1990-talet och den fördjupade exploateringen av det globala syds större ekonomier under 1990-talet samverkade till att skapa en uppåtgående lång våg av kapitalistisk utveckling.
2. Centralt för detta uppsving har varit expansionen av samhälleliga kapitalistiska produktionsförhållanden under de senaste två årtiondena. Storleken på den globala arbetarklass som kunnat exploateras fördubblades och ökade massivt tillsammans med graden av urbanisering och immigration. Mellan 1990 och 2007 förvandlades 300 miljoner kinesiska bönder till arbetare. 2008 var Kinas arbetarklass inom tillverkningsindustrin på 107 miljoner, dubbelt så stor som G7-ländernas sammantaget.
3. Under 1990-talet omvandlades produktionsmedlen hos de tidigare stalinistiska deformerade arbetarstaterna till fast kapital. Den globala kapitalistklassen lade beslag på hela nationer, städer och den vidhängande infrastrukturen till praktiskt taget noll kostnad. Integrationen av utbudet från de tidigare centralplanerade ekonomierna på världsmarknaden – även om till en början präglade av den materiella produktionens kollaps i de ex-sovjetiska och central- och östra Europa under 1990-talet – bidrog med en ökning av den globala kapitalistiska produktionen motsvarande runt 25% av det globala BNP. Detta ledde till en global BNP-tillväxt på i genomsnitt 4,9% per år under perioden 1991-2000, knappt lägre än den långa efterkrigsboomen (5,2%) och i kontrast till 1970/80-talets krisår (3.1%). BNP per capita växte med 3.3% per år under tvåtusentalet, det snabbaste tempot för något decennium sedan det andra världskriget.
4. Informationsrevolutionen under den andra halvan av 1990-talet skapade en ny teknologisk bas för den kapitalistiska produktionen som radikalt höjde produktiviteten till efterkrigs-boomens nivå och förkortade kapitalets cirkulationstid över hela ekonomin. Kombinerat med nedrivandet av tullbarriärer, tredubblades den globala handeln som andel av BNP under åren 1990-2008.
5. Exporten av fasta direktinvesteringar växte tiofaldigt, och steg från 200 miljarder dollar 1990 till 2 000 miljarder dollar 2007, med en växande andel – 44% av det totala 2008 – riktade mot de så kallade "tillväxtmarknaderna", i synnerhet gröna områdes-investeringar. Som resultat steg de multinationella företagens vinster från 200 miljarder dollar (2002) till 900 miljarder dollar (2007).
6. Kombinerat med ökningen av den globala arbetarklassens storlek och revolutionen i tillverkningsindustrins produktivitet, minskade denna historiska engångshändelse (inom ramen för den ökande internationaliseringen av produkter och arbetsmarknader) den globala organiska sammansättningen av kapital och höjde exploateringsgraden. Ökningen av produktiviteten, höjningen av det relativa och det absoluta mervärdet, kapitalets minskade omsättningstid, minskningen av arbetskraftens reproduktionskostnader (och därför i nödvändig arbetstid) och minskningen av en styckkostnader i och med marknadernas väldiga expansion, allt ledde till en kvalitativ ökning av vinstnivån som 2007 nådde toppar på nivåer

på eller över de från 1960-talets långa efterkrigs-boom. Det motsvarade en ökning av minst 50% över vinstnivån hos 1970/80-talens stagnationsperiod.

7. Fullbordandet av processen av kapitalistisk restaurering i ex-Sovjetunionen, centrala och östra Europa, och Kina vid milleniumskiftet ledde till vad affärstidningen *the Economist* kallade “*perioden av den snabbaste tillväxten i den kapitalistiska historien*”.

8. Kina befann sig i centrum för av denna process av snabb kapitalackumulation. Kinas BNP ökade femfaldigt, det hade världens största valutareserv (2.4 biljoner dollar 2009), hade ersatt Tyskland som den största exportören i början av 2010, var den näst största importören – och Japans största exportmarknad – och ersatte 2009 USA som världens största marknad för bilar. Kina hade 5% av världens ledande 2 000 företag och fyra av de 20 största bankerna i världen.

9. Kinas produktivitetsrevolution innebar att medan de urbana inkomsterna steg tolvfaldigt under 1985-2008, ökade produktionen ännu fortare och som en följd av detta föll konsumtionen som andel av BNP från 52% (1990) till 35% (2008) medan de fasta investeringarna steg från 35% till 44%.

10. Kinas enorma efterfråga på råvaror innebar att det 2007 konsumerade hälften av världens cement, 42% kol, 46% järnmalm, 35% stålprodukter, 32% aluminium och 10% råolja. De globala oljepriserna rusade i höjden och nådde sin högst nivå i juli 2008 med 147 dollar per fat.

Från boom till bust

11. Under kapitalismens djupgående, breda expansion efter 1993 måste störst vikt läggas vid den kombinerade utvecklingen av imperialistiska, tidigare stalinistiska stater och den halv-koloniala kapitalistiska världen, men kapitalets motsägelsefulla rörelser under perioden var självfallet ojämna och i sinom tid skulle denna ojämnhets våldsamt avbryta den fortsatta utvecklingen av den långa uppåtgående vågen.

12. Konkret omfattade den snabba ekonomiska expansionen under senare delen av 1990-talet anhopningen av väldiga övervinster i Asien och framför allt Kina där tillväxten av “besparingar” – främst statliga och företagsvinster – sprang ifrån investeringarna, trots att de var historiskt höga. I syfte att vidmakthålla den fortsatta utvecklingen av Kinas export till Nordamerika kanaliseras dessa "besparingar" tillbaka in i USA:s finansiella system genom köp av amerikanska statsobligationer. Detta hade två effekter på medellång sikt. För det första, hölls räntenivåerna i USA på en låg nivå, trots växande underskott efter 2000, och dollarn på en högre än vad som annars skulle ha varit fallet, För det andra, och som ett resultat av detta, höll den nere växelkursen för den kinesiska yuanen, vilket stimulerade exporten.

13. Parallellt med dessa utvecklingsdrag var en revolution vad gällde finanskapitalet under utveckling. För det första tillät återställandet av vinstnivåerna under 1990-talet för icke-finansiella företag, bankerna att minska sina lån från banker; i växande utsträckning tillgodosåg de sina finansieringsbehov genom att använda sina inkomster eller ge ut företagsobligationer. Detta satte press på de finansiella företagens vinster. Icke-finansiella vinster ökade sexfaldigt mellan 2003 och 2008, medan de finansiella vinsterna stagnerade runt 20% av BNP från det sena 1990-talet och framåt.

14. Som en följd, sökte det amerikanska finanskapitalet nya vägar att generera inkomster. För det första skapade de en serie nya, mycket riskabla (och därför mer lönsamma) finansiella instrument under det sena 1990-talet och det tidiga 2000-talet. Finanskapitalet drog fördel av tillgången på billiga pengar till följd av de låga räntorna till att överskölja företag och hushåll med ny kredit, i synnerhet den amerikanska bostadsmarknaden, men också lån till bilinköp, kreditkort och studielån. En massiv ökning av skuldsättningen blev följden, en process

förstärkt av de stagnerande lönerna för amerikanska arbetare och medelklassen vilket tvingade dem att låna för att bibehålla levnadsstandarden.

15. Den sammanhörande avregleringen av den finansiella sektorn, tillsammans med nedmonterandet av alla restriktiva hinder inom bankindustrin, garanterade en abnorm uppsvullnad av den finansiella sektorn och ökningen av kredit/skuld, i jämförelse med industrin. Även om detta garanterade bibehållandet av den finansiella sektorns vinster, innebar det till slut att det ägde rum en överansträngning av skuldsättningen, en reducering av dess kvalitet, allt eftersom mer marginella – subprime – sektorer av befolkningen drogs in och, när huspriserna föll från mitten av 2006 och framåt, kollapsade hela byggnaden.

16. Den svagaste länken i kedjan var USA:s bostadsmarknad vilken vid 2005 befann sig på toppen av en bubbla, och såg ohållbara höjningar av huspriserna. En ökning av räntenivåerna under 2006 kvävde efterfrågan, ökade återbetalningarna, tvingade huspriserna att falla och gjorde slut på processen av tillbakadragande av eget kapital (som nådde 6% av de disponibla inkomsterna 2005) som hade understött ökningen av nettoimporten och den bredare konsumentefterfrågan.

17. Cykeln nådde sin kulmen under 2007, och under de följande 18 månaderna drabbades det globala banksystemet av fler och fler förluster, för att slutligen (efter att den amerikanska regeringen godtagit kollapsen för Lehman Brothers) resultera i en systemkris som frös cirkulationen av kredit mellan banker och mellan banker och handlare och tillverkare. USA:s finansminister Hank Paulsons vägran att förstatliga bankerna förrän det var nästan för sent till följd av sin hängivna anslutning till den nyliberala ideologi som säger att marknaderna själva bör ta konsekvenserna, höll nästan på att fälla hela systemet.

18. Integrerade produktionsnätverk som sträckte sig över nationella gränser trasades sönder. Råvarupriser, vilka fallit sedan juli, kollapsade. Oljan föll från 147 dollar per fat till 40 dollar per fat. Efterfrågan från tillväxtekonomierna försvann. Företag som fruktade en stor depression, skar ned produktionen i den snabbaste minskningen av lagerhållning sedan andra världskriget. I själva det ögonblick som den externa efterfrågan kollapsade, började Kinas restriktioner för inhemska investeringar och bankutlåning att få effekt. Aktiemarknaderna störtade. Finansiella myndigheter krävde att bankerna skulle tillkännage förlusterna och bygga upp reserver baserade på pessimistiska depressionsbaserade prognoser. Avskrivningarna från subprime-debaclet nådde 1 biljon dollar. En recession tog snabbt form över senhösten/vintern 2008-09.

Regeringsingripande

19. Vad som hindrade det från att omvandlas till en stor depression var den samordnade aktionen av världens finansiella myndigheter. USA förstatligade AIG, det största försäkringsbolaget i världen och med stora skulder till Goldman Sachs. En snabb, av staten övervakad, konsolidering av bankväsendet ägde rum. Bank of America svalde Countrywide [ett bolåneinstitut värderat till 1,4 biljoner dollar före krisen], och Merrill Lynch – den fjärde största investmentbanken. JP Morgan köpte Washington Mutual [en bank som före krisen värderades till över 350 miljarder dollar], och Bear Stearns. Wells Fargo lade beslag på Wachovia [den fjärde största bankkedjan i USA].

20. Ett 700 miljarder dollar *Troubled Asset Recovery Programme* (TARP) från den amerikanska regeringen stöttade upp det primära bankkapitalet, medan ett 780 miljarder dollars reflationspaket antogs för att stimulera ekonomin. USA:s beläning steg till 9% av BNP 2009. I Kina antog myndigheterna ett 590 miljarder dollars deflationärt paket och instruerade bankerna att låna ut rekordartade 1,3 biljoner dollar under 2009. Mönstret av finansiella räddningsåtgärder upprepades över hela världen.

21. Den stora recessionen 2008-09 slog hårdast mot den svagaste länken i kedjan. I Europa har detta inneburit delar av Centraleuropa, de baltiska staterna, Island, Irland, Grekland och Spanien. I de fyra förstas fall var en kraftigt skuldsatt banksektor, starkt beroende av kortfristig finansiering från internationella penningmarknader och en konsumentmarknad starkt beroende under 2000-talet av flödet av billiga krediter, orsaken till deras fall. I samtliga fall kollapsade också en uppsvälld byggnadssektor, och en högt inflaterad bostadsbubbla brast orsakande stor skada. Dessutom har staternas svaga fiskala ställning inneburit att de inte kunde mildra effekterna av kreditkrisen genom att iscensätta expansiva regeringsprogram. Tvärtom, har tillgång till finansiellt nödlägesstöd från utlandet villkorats genom antagandet av brutala åtstramningsprogram, vilket lett till stora nedskärningar av sysselsättningen i offentlig sektor, lönenivåer, rätt till socialhjälp och andra sociala utgiftsprogram.

22. Grekland och Spanien visar upp ett något annorlunda scenario, där den förra upptäckte att recessionen som följde på kreditkrisen brutalt exponerade en långvarig, djup strukturell kris för statsfinanserna; i Spaniens fall, lyckades en konservativ och välkapitaliserad banksektor i stort undkomma subprime-krisens förödelse (och faktiskt sett sina största banker gynnas av utfallet), men dess vidare ekonomi har skakats av kollapsen av en väldigt överansträngd byggnadssektor och den roll den hittills spelat i den nationella ekonomin. Utfallet i termer av massarbetslöshet är den främsta konsekvensen.

23. På annat håll i Europa har imperialismens reserver satts in mot på krisen; stora kapitalinjektioner i det drabbade banksystemet, expansivt kreditstöd för industri, välfärdsutgifter – har alla satts in för att garantera att den oundvikliga recessionen inte övergår i en direkt depression. I allmänhet har detta påfund varit framgångsrik inom vissa gränser: arbetslösheten i EU utanför tidigare nämnda länderna har hållits under 10% och recessionen begränsats till tre kvartal (med undantag för Storbritannien och Spanien).

24. I USA – kreditkrisens epicenter – har ett massivt räddningspaket från regeringen på liknande sätt hållit recessionen i tyglar (fem kvartal) men varit oförmöget att hindra arbetslösheten från att fördubblas till 10% (en minskning i sysselsättningen på 8,4 miljoner).

25. I de länder som drabbats hårdast av den finansiella krisen 1997-98 (Sydostasien) och de i Latinamerika som drabbades av dess återverkningar runt om i världen (Argentina och Brasilien), misslyckades kreditfrossan att omvandlas till en fullskalig recession. Det iögonfallande undantaget har varit Mexiko, sårbart beroende av den amerikanska marknaden för sin egen hälsa. I de andra länderna var de finansiella sektorerna i stor utsträckning motståndskraftiga samtidigt som effekterna av världshandelns kollaps på deras export blev kortlivad. Till och med tillväxtekonomiernas aktiemarknader har återhämtat det mesta av sina förluster. Medan OECD och de asiatiska tigrarna genomled en treprocentig kontraktion av BNP 2009, upplevde resten av världen 2% tillväxt med Kina i spetsen med 8.7%.

26. Den stora ironin vid detta stadium i den ekonomiska cykeln är att efter att ha satts på livsuppehållande åtgärder och nu befinner sig under rehabilitering, är inte de större bankerna och finanshusen i G7 på humör att vara generösa med sina doktorer och sköterskor. De visar sig vara otacksamma patienter. Rätt över har konsekvenserna av de otaliga statliga räddningspaketen blivit att massivt öka statsskuldsnivån i relation till BNP (60-70% för Storbritannien) och budgetunderskott (12% i Storbritannien). Samma värderingsinstitut som tillät systemriskerna gå över styr och fick bankerna på knäna hotar nu att nedgradera statsskulden, och göra den svårare och dyrare att finansiera. Stället för att kräva att bankerna betalar för sin räddning i form av skatter för att finansiera regeringarnas underskott, insisterar marknadsvänliga regeringar och partier (i synnerhet i Storbritannien) på att regeringsutgifterna måste skäras ned. Efter att ha betalat för att rädda bankerna med sina skattepengar uppmanas arbetarklassen att betala på nytt med sina jobb och service, medan de ser hur bankirer

frikostigt belönar sig själva genom att använda statliga pengar till att göra oväntade vinster på krisdrabbade marknader.

Återhämtning

27. Det globala syd, i mindre utsträckning påverkat av den finansiella krisen, förutspås att växa omkring 6% under 2010, driven av stark inhemsk efterfrågan i Kina, förnyade uppsvinget i industriell produktion och ökande handel mellan tillväxtekonomierna själva. Som kontrast, kan kanske OECD uppnå 2% – långsam tillväxt – med USA utklassande Europa och Japan.

28. I USA bör den fortsatta återuppbyggnaden av inventarier och regeringens utgifter i form av de fiskala stimulanserna, stimulera tillväxten genom 2010. Men det kommer bara att bli självgående om privata kapitalister slutligen tar över från regeringen vad gäller att injicera efterfråga i den bräckliga ekonomin. Även om lönsamheten och företagets självfinansiering är förhållandevis starka jämfört med efterverkningarna av tidigare djupa recessioner och kredit återigen är tillgänglig – om något dyrare för små och medelstora företag – kommer konsumenternas efterfrågan (vilken svarar för 70% av BNP) förbli svag i flera år framöver allt eftersom hushållen betalar av skulder och bygger upp besparingarna (nu över 5% av den disponibla inkomsten, en höjning från noll före recessionen). Dessutom förutspås arbetslösheten att bara långsamt falla, med kanske en procent per år, och bostadsmarknaden, som slutligen nått botten, stagnera. Produktionen har återhämtat sig mycket starkare (tillsammans med exporten) med en brant ökning av produktiviteten men svarar bara för 15% av den inhemska ekonomin.

29. En snarlik men svagare allmän bild framträder för Europa under de kommande åren, förstärkt av hotet om fiskal åtstramning för att minska upplevda problem med stigande statsskulder. Höjda skatter och nedskärningar i fråga om sysselsättning och inkomster genom utgiftsnedskärningar – och till och med högre räntenivåer för att locka investerare att ta sig an skulden – kan få återhämtningen att spåra ur och riskera en så kallad *double-dip*-recession. Nedskärningar kommer inte att senareläggas bortom 2011 (tidigare om de finansiella marknaderna attackerar svaga valutor och kraftigt skuldsatta stater) och regeringar hoppas att den privata sektorns investeringar då blivit det främsta stödet för ekonomisk tillväxt.

30. Ytterligare restriktioner för imperialistiskt finanskapital stammar från politiska försök i USA och G20 att mera brett återreglera finanskapital: att genomdriva gränser på kapitalers storlek och rörelser, graden av risktagande och skapande av tillgångs-bubblor som ledde till kreditfrossan. Även om den slutliga utformningen (och globala räckvidden) av de regulativa reformerna fortfarande är oklara och osäkra (från de hårda Volcker-reformerna i USA till mildare versioner i Storbritannien), kommer de ekonomiska effekterna av avreglering att bli minska nivån av kreditexpansion, och bromsa hedgefonder och privata kapitalinsatser. Det verkar mycket troligt att vinsterna kommer att vara lägre för finanssektorn under åren framöver, även om varje framtida finansiell reglerings stringens är en öppen fråga givet finansens bestående roll inom den globaliserade kapitalismen.

31. Vilka är då utsikterna för långa vågen efter 1993? Kommer 2009 års stora recession visa sig vara en skarp korrektion i mitten av den långa expansionen, som 1907-08 visade sig vara i mitten av 1896-1914 års expansion? Eller kommer den nedgång som framkallats av kreditkrisen utgöra en vattendelare, som signalerar ett slut på den långa vågen och inledde en ny stagnationsperiod?

32. I efterskörden av en så destruktiv finansiell kris är det oundvikligt att hanterandet av dess effekter som skuldreglering, arbetslöshet, låg investeringsnivå, statlig skuldsättning – kommer att väga tungt på de större västerländska ekonomierna för en tid framöver. OECD-

ekonomierna kommer mycket sannolikt inte vara i stånd att uppnå 2003-2007:s tillväxtnivåer på runt 3% per år även om inventarieeffekter, handelns återhämtning och produktionen ger en kortvarig stimulans under 2010. Det ägde rum en skarp ökning i tillväxten efter recessionerna 1973, 1981 och 1983, men detta innebar inte att perioden som helhet var en av stagnation och kris.

33. Som kontrast demonstrerar den accelererande återhämtningen av det globala syd i vilken utsträckning de inte längre är beroende av efterfrågan från de större utvecklade imperialistiska nationerna. Tillväxten av tillväxtekonomierna, ledda av BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina), kommer att påskynda nedgången för G7, en grupp av länder som redan sett sin andel av den globala produktionen falla från runt 50% till 40% under det senaste decenniet. Något som i sig själv antyder en fortsatt förskjutning i ekonomisk makt till det globala syd.

34. Förutsägelser om den globala ekonomins utvecklingsförlopp efter denna period är svårare att göra, i synnerhet som utom-ekonomiska faktorer alltid kan dyka upp, men uppenbart kommer den framtida utvecklingen av Kina att vara av central betydelse (se nedan). Kommer för G7 de inhemska privata investeringarna vara tillräckligt starka för att driva på sysselsättning och produktivitet stimulerade av stigande vinstnivåer? Eller kommer stagnation bara undgås genom en ny innovationsvåg liknande IT-revolutionen, kanske ett statslett investeringsprogram i gröna teknologier – och kommer det av bli av?

Kinas utmaning

35. Graden av kapitalistisk omvandling i Kina kan inte underskattas; det befinner sig i våndorna av en en-gång-per-århundrade-process av kontinental-skalg kapitalistisk utveckling, av en både extensiv och intensiv typ senast upplevd i USA under andra hälften av 1800-talet. Det pågående infrastrukturella byggnadsprogrammet – kommunikationer och andra nyttigheter, etc – kan verka omfattande men är inte otypisk för en kapitalistisk ekonomi vid detta stadium i sin utveckling och den med detta förknippade stegringen av tillgångspriser – eget kapital och fastigheter – har föga gemensamt med den “bubbeekonomi” som en del kommentatorer hävdar präglar Kina. Tillväxten av bankutlåningen kommer att vara lägre i år och de kinesiska myndigheterna kommer troligen till och med att tillåta yuanen att appreciera något. Inhemska efterfrågan har alltid varit av central betydelse för den höga tillväxtnivån i Kina och, trots den fiskala stimulansen, kan det bara undgå konsekvenserna av kollapsen för internationell handel under senare delen av 2008 därför att det är mindre beroende av export än många tror – kanske 15% av förädlingsvärdet i förhållande till BNP – och bara 20% av exporten går till USA – de asiatiska utvecklingsländerna är en större exportmarknad.

36. Kina är bara över en tredjedel så stort som USA baserad på BNP till marknadspris (två tredjedelar i köpkraftsparitet (PPP)), men har vuxit mer än tre gånger fortare – därför bidrar det mer till global tillväxt i slutlig konsumtionsefterfrågan i likvida medel än USA. Men är detta tillräckligt för att dra med sig resten av världen? Kinas efterfråga på råvaror och processinput för produktion är goda nyheter för de större varuexportörerna och komponenttillverkare i regionen och i takt med att dess export förflyttar sig uppåt i värdekedjan kommer det att importera mer teknologi och tjänster från andra håll. Men sammansättningen av Kinas inhemska efterfrågan är fortfarande tungt viktad mot fasta investeringar, fastän det är världens snabbast växande marknad för konsumtionsvaror.

37. Det idealt föredömliga kapitalistiska scenariot är globalt samarbete i fråga om handel, investeringar och valutapolitik mellan USA, EU, Japan och Kina; i detta scenario minskar stadigt den centraliserade kinesiska staten exportens roll i sin BNP, tillåter yuanen att stiga i värde och därför stärker USA:s export och investeringar. En större förskjutning i tillväxten mot Kinas inre marknad skulle äga rum, allt eftersom staten finansierar en proto-välfärdsstat

vad gäller utbildning, pensioner och hälsovård, därvid frigörande befolkningens privata besparingar för konsumtion, och en politik av att stärka reallönerna, så väl som att bibehålla den statsdirigerade infrastrukturella satsningar som redan är på gång. En version av 1985 års *Plaza Accord* – när USA tvingade Japan att tillåta yenen att apprecieras (fördubblas i förhållande till dollarn) för att “rädda” USA:s tillverkningsindustri från förödelsen av det tidiga 1980-talets recession – står inte på dagordningen; Kina är inte Japan och förpliktad gentemot USA-imperialismen.

38. Hindren för att uppnå detta mål är inte huvudsakligen, eller främst, snävt ekonomiska, utan geopolitiska-strategiska. Varje lång väg av kapitalistisk expansion varit beroende av en global hegemonisk makt att stötta upp den. Det finansiella och militära monopolistiska (och därav diplomatiska) makten är avgörande för hegemonens förmåga att formulera de globala ekonomiska och institutionella regler och insistera på att de skall åtföljas av andra makter. I världen efter 1989 och det Kalla kriget i vilket USA blev den ohotade hypermakten, rullades handels- och investeringsregler och global finansiell liberalisering snabbt ut – globalisering

39. I världen efter kreditfrossan, har denna hegemoniska säkerhet försvunnit, G7 lämnar plats för G20 som det främsta forumet för globalt ekonomiskt ledarskap; Köpenhamns-samtalen om klimatförändring avslöjade USA:s oförmåga att genomdriva sin vilja på ett motspänstigt Kina, som i sin tur är förmöget att dra till sig allierade från andra större länder i det globala syd. Själva recessionens utvecklingsförlopp (relativt mild i BRIC-länderna, svårartad i G7) som såväl den pågående återhämtningen, understryker att världsekonomin gravitationscentrum håller på att förskjutas ganska snabbt i riktning österut, men en period av ifrågasatt hegemoni, av dödläge eller av långsam övergång till en annan hegemonisk makts dominans, bådär inte gott för den globala kapitalistiska ekonomin.

40. Vad gäller Kina aspirerar det inte på kort sikt att bli en global ersättning för USA. Det försöker inte ta medansvar som världens polisman. Det syftar till fördjupa och vidga den kapitalistiska expansionen inom sina gränser, konsolidera sina regionala allianser och intressen, och bygga upp sin militära makt till en punkt där varje åtgärd mot dess intressen i regionen är otänkbar. Allt som är mera ambitiöst än så innebär för Kinas del en ommöblering av statens maktstruktur (bort från den export-orienterade eliten i kustområdena i kontroll av beslutsfattande), så väl som en rekonfiguration av dess globala politiska ambitioner. För USA:s det innebär det ett erkännande av slutet på unilaterism, av slutet på den unipolära post-1989-världen och till och med av imperiets nedgång och därför gemensam förvaltning av världens affärer. men detta skulle kräva ett brott med hela traditionen och strukturen för post-andra världskrigets USA-imperialism, något som det är troligt inte kommer att bli följden av försiktig diplomati utan bara av väldiga sammanstötningar.

41. Därför är det mest sannolika scenariot på medellång sikt ett av relativt långsam tillväxt i G7, fortsatt stark tillväxt i tillväxtekonomierna, och en instabil jämvikt mellan den USA-ledda koalitionen av makter och den Kina-ledda kohorten i resten av G20.

42. Om man ser framåt bromsar tillväxten av Kinas befolkning i arbetsför ålder in och förutspås att nå toppen under 2015 som ett resultat av ett-barns-politiken. Urbana reallöner har redan stigit snabbt under det senaste decenniet – en process som sannolikt kommer att fortgå även om Kinas “överskotts”-arbetskraft på landsbygden ännu inte har sinat. Men vägen i riktning mot ökad hushållskonsumtion – något som den globala kapitalistklassen så desperat hoppas på som sin räddare – kan visa sig vara ojämn. De har glömt att världens största arbetarklass, mer stabilt etablerad i städerna och i sin förmåga att slåss för förbättrad levnadsstandard – illegala och framgångsrika strejker har varit vanliga – kan komma att generalisera kampen mot ojämlikhet. En sammanhängande och utbredd rörelse för fackliga och politiska rättigheter skulle kunna leda till direkt konflikt med staten – och Kina idag

skiljer sig mycket i sin sociala sammansättning från Kina 1989 och Tiananmen-torget. En kinesisk revolution, det möjligen även om inte oundvikliga resultatet av arbetarklassens tillväxt, och dess strävan efter demokratiska rättigheter och frihet kommer att utgöra ett betydligt allvarigare provning för världsekonomin än någon kreditfrossa. Som manifesterades av det kinesiska KKP:s statskapitalistiska panik när ekonomin bromsade in över vintern 2008-09 och dess desperata ansträngningar att få liv den. Vid detta tillfälle fungerade det. Men nästa gång? Kommer detta att bli Kinas århundrade på mer än ett sätt?

Permanent Revolution, juni 2010

För översättning svarar Socialistiskt Alternativ